

Nr. 9 (430)
2022 m. rugsėjis

Kaina
1 Eur

Akiratis

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

**J. PUGAČIAUSKIENĖ: reikia išmokti
susigyventi su pokyčiais ir eiti pirmyn**

SU TARPTAUTINE KURČIŲJŲ ŽMONIŲ SAVAITE!

ŠIAME NUMERYJE

2-3 Trumpai apie mus

PSICHOLOGAS PATARIA

4 Kam reikalingas teigiamas mąstymas?

PASAULIO KURČIŲJŲ
FEDERACIJA

4 Tarptautinė kurčiųjų žmonių savaitė

GESTŲ KALBA

5 Vertėjų asociacija turi naują lyderę

6-7 L. Juozaitienė: tęsiame LGK mokymo tradicijas, kuriame naujas

MŪSŲ ŽMONĖS

8-9 J. Pugačiauskienė: reikia išmokyti susigventi su pokyčiais ir eiti pirmyn

KURČIŲJŲ JAUNIMAS

10 Judrieji skruzdėliukai Margių kaime

TĖVŲ ŽVILGSNIS

11 Turininga bendrijos PAGAVA vasara

UGDYMAS

12 Sveiki, mieli mokiniai ir mokytojai!

12 Draugiška mokykla

13 STEAM ugdymas gali būti įdomus

13 Mažosios „bitutės“ iš Ukrainos

14 Rugsėjo 1-oji Panevėžyje

14 Stovykla „Tapk lyderiu“

PASAULIO KURTIEJI

15 Lietuviai kurčiųjų televizijoje Londone

SPORTAS

15-16 Žaidynėmis „Gestas“ atsisveikino su vasara

Viršelyje – Lino Miskelio nuotr.

Trumpai APIE MUS

Švenčiame Tarptautinę kurčiųjų žmonių savaitę.

Kurčiųjų draugijos prezidentas

Kęstutis Vaišnora linki: nepamiršti savo istorijos; rūpintis gestų kalba; didžiuotis, kad esate kurtieji; nesigėdyti bendrauti gestų kalba. 🙌

Rengiamas Lietuvių gestų kalbos įstatymas. Įstatymo priėmimo siekia Lietuvos kurčiųjų draugija.

Kurčiųjų atstovai dėl įstatymo apsilankė Prezidentūroje.

Prezidentūroje palaikytas įstatymo rengimas, duota pasiūlymų.

Nuotraukoje matome susitikimo dalyvius.

Neįgalieji ir darbdaviai buvo pakviesti į susitikimus 5 miestuose. Buvo ieškoma sprendimų, kaip neįgaliuosius sėkmingai įdarbinti. Registracija į renginius: <https://bit.ly/3Bgqdzx>

Rinkis socialinio darbuotojo profesiją, pakvietė valdžios atstovai.

Toks pasiūlymas yra skirtas vyresnių klasių mokiniams.

Kokia tai profesija, buvo pristatyta nuotolinėje pamokoje.

Įsteigtas Vilniaus kolegijos Gestotytros centras.

Centre bus tyrinėjama gestų kalba.

Centro direktoriumi paskirtas

Mantrimas Danielius.

Jis yra gestų kalbos kalbininkas, arba gestotyrininkas.

Vilniaus technologijų
mokymo ir reabilitacijos
centras prijungtas.
Dabar centras tapo profesinio

mokymo centro „Žirmūnai“ skyriumi.
Kurtieji centrą gestais vadino „amatų mokykla“.
Anksčiau čia daug kurčiųjų įgijo profesiją.
„Amatų mokykla“ veikė daugiau kaip 70 metų.

Keičiami Lietuvos kurčiųjų draugijos įstatai.
To reikia, nes įstatai paseno.
Įstatus pataisys darbo grupė iš kurčiųjų ir teisininkės.
Matome darbo grupę nuotolinio pasitarimo metu.

Kurčiųjų draugijos projektų
vadove tapo **Vaida Lukošūtė**.
Vaida yra atsakinga už projektų
rašymą ir vykdymą.

V. Lukošūtė 2019–2020 m. dirbo LKD viešųjų
ryšių koordinatore. Po daugiau kaip metų iš
darbo išėjo, tapo Kauno kurčiųjų mokyklos (KKNUC) LGK metodininke
ir dirba ja iki šiol. Ji moko girdinčius mokytojus LGK. Taip pat yra Vy-
tauto Didžiojo universiteto LGK lektorė. Praėjusiais mokslo metais stu-
dentai ją išrinko geriausia VDU Užsienio kalbų instituto dėstytoja. Turi
aukštąjį magistrinį išsilavinimą. Taip pat šiuo metu yra VDU specia-
liosios pedagogikos bakalauro studijų antrakursė. Yra aktyvi kurčiųjų
bendruomenės narė. Neseniai apie ją rašė *delfi.lt*.

Bus verčiami Vyriausybės posėdžiai į gestų kalbą.
Kaip geriausiai atlikti vertimą?
Tarėsi Vyriausybės darbuotojai ir
Vertimo centro specialistai.
Nuotraukoje matome pasitarimo dalyvius.

Atlikėjas Dominykas Vaitiekūnas su
kurčiaisiais sukūrė dainą gestų kalba.
Atlikėjas dainą išvertė į lietuvių kalbą,
jai parašyta muzika.

Ji skirta kurtiesiems žiūrėti,
girdintiesiems žiūrėti ir klausytis.
Tai kaip kurčiųjų bendruomenės himnas. ➡

Kūriny suktas Lietuvos kultūros tarybos ir Vilniaus m. savivaldybės
finansuojamo projekto lėšomis. Projekto vykdytojai – VšĮ „Liūdni slibi-
nai“ ir LKD. Pirmąkart daina pristatyta žiūrovams rugsėjo 10 d. Kaune,
po to rugsėjo 20 d. LRT laidoje „Labas rytas, Lietuva“.

Kitąmet privalomai bus tikrinamos
mokinių žinios 10 klasėje.

Jei bus geros žinios, mokiniai galės
mokyti gimnazijoje.

Kiti mokiniai turės rinktis
profesinę mokyklą.

Svarbu gerai mokytis, kad patektum į gimnaziją.

Kurčiųjų draugijoje lankėsi Vilniaus universiteto
studentai.

Tie studentai, kurie mokosi gestų kalbos.
Studentams papasakota kurčiųjų istorija,
atsakyta į klausimus.

ANKETA

Birutė Aleknavičiūtė ir
Ingrida Milkintaitė
laimėjo bronzos medalį.
Medalį kurčiosios iškovojo
Europos tinklinio čempionate.

Kam reikalingas teigiamas mąstymas?

Psichologė Donata LUKOŠIENĖ

Donata Lukošienė
Facebook: Psichologė Donata
El. p.: lsk.donata@gmail.com

Vilma Narkevičienė
Skype: LKD.psichologas
El. p.: vilmanar@gmail.com

Visi žmonės turi problemų.

Mes galvojame teigiamai arba neigiamai.

Teigiamas mąstymas padeda būti sveikam ir laimingam.

Kaip mąstyti teigiamai?

Raskite neigiamas mintis ir jas pakeiskite.

Kasdien sugalvokite

3 gerus dalykus, padėkokite.

Kalbėkite su savimi maloniai, draugiškai.

Kartokite: „Aš galiu, man pavyks.“

Kartais nutinka įvairių nelaimių, kyla sunkumų. Kaip seksis juos įveikti, priklauso nuo mūsų požiūrio: pozityvaus (teigiamo, +) arba negatyvaus (neigiamo, -).

Ar pozityvus mąstymas reiškia, kad reikia nematyti problemų ir vaidinti, kad viskas yra gerai? TIKRAI NE.

www.freepik.com

Galvoti pozityviai – tai tikėti, kad man pavyks susitvarkyti, kad aš ir aplink esantys žmonės yra geri, kad viena problema nėra pasaulio pabaiga.

Tyrimai rodo, kad teigiamas mąstymas gali išspręsti psichinės ir fizinės sveikatos problemas:

- ◆ geresnis streso valdymas;
- ◆ didesnis atsparumas peršalimams ir stipresnis imunitetas;
- ◆ geresnė fizinė sveikata;
- ◆ ilgesnė gyvenimo trukmė;
- ◆ mažesnė depresijos tikimybė;
- ◆ mažesnė tikimybė mirti nuo širdies ir kraujagyslių sukeltų ligų;
- ◆ žemesnis kraujo spaudimas;
- ◆ lengviau ištveriamas skausmas;
- ◆ laimingesnis gyvenimas;
- ◆ lengvesnis prisitaikymas prie pokyčių.

Kodėl taip yra? Nes pozityviai mąstantys žmonės labiau rūpinasi savimi: mankština, nerūko, sveikai maitinasi, geriau miega. Taigi, jie turi daugiau jėgų įveikti kylančias problemas.

Kaip pakeisti savo mąstymą? Tai nėra greitas procesas, tačiau to galima išmokyti. **Pradėkite nuolat daryti pratimus.**

Stebėkite savo mintis dienos metu – ar daug iš jų neigiamų? Tada sąžiningai nuspręskite pakeisti savo mintis į labiau teigiamas.

Būkite dėkingi. Kas vakarą sugalvokite ir užrašykite bent 3 dalykus, už kuriuos esate dėkingi, kas gero, malonaus, džiugaus šią dieną įvyko. Tai padės pastebėti smulkmenas, kurios vyksta aplink mus.

Kalbėkite su savimi pozityviai. Vadinkite save gražiais žodžiais, nekritikuokite savo išvaizdos ar elgesio, o pasidžiaukite, kaip atrodote ar ką padarėte, nusišypsokite sau veidrodyje, linkėkite sau gero, būkite sau geriausias draugas.

Deja, pozityvus mąstymas nepadės, kad problemų nebūtų, bet padės, kad joms kilus jūs save sugebėtumėte padrąsinti: „Tai problema. Gali būti sunku. Bet man pavyks ją išspręsti.“

Tarptautinė kurčiųjų žmonių savaitė

Pagal LKD inf.

2022-ųjų tema „Kuriname įtraukias bendruomenes visiems“

PROGRAMA

Rugsėjo 19 d. (pirmadienis). **Gestų kalbos švietimo sistemoje.**

Gestų kalbos mokymasis nuo pat gimimo yra labai svarbus kurčiųjų vaikų pažintiniam ir socialiniam vystymuisi. Kitų kalbų mokymosi sėkmė tiesiogiai priklauso nuo turimų stiprių nacionalinės gestų kalbos pagrindų. Kadangi daug kurčiųjų vaikų gimsta šeimose, kurios dar nemoka savo nacionalinės gestų kalbos, turi būti sukurtos paslaugos, kuriomis pasinaudoję tėvai galėtų mokytis gestų kalbos ir gautų tikslingą pagalbą šeimoms.

Rugsėjo 20 d. (antradienis). **Tvarios ekonominės galimybės kurtiesiems.**

Maždaug 80 proc. neįgaliųjų, įskaitant kurčiuosius, yra darbingo amžiaus. Tačiau, kaip rodo tyrimai, kurčiųjų bendruomenėse vyrauja didelis nedarbas. Patekti į sąžiningą ir įtraukią darbo rinką tokiomis pat darbo sąlygomis

ir gauti tokį pat atlyginimą, kaip ir žmonės be negalios, yra žingsnis kurčiųjų įtraukties į savo bendruomenės ir lygesnės visuomenės link.

Rugsėjo 21 d. (trečiadienis). **Sveikata visiems.**

Kurtieji vis dar susiduria su kliūtimis, stigmatizavimu ir diskriminacija, kai negauna gyvybę gelbstinčios informacijos ir paslaugų savo gimtąja gestų kalba. Nacionalinės vyriausybės yra atsakingos už su sveikata susijusios informacijos ir sveikatos paslaugų prieinamumą visiems.

Rugsėjo 22 d. (ketvirtadienis). **Kurčiųjų žmonių apsauga krizių metu.**

Įvairių krizių, įskaitant infekcines ligas, klimato kaitą, stichines nelaimes ir ginkluotus konfliktus, metu kurtieji visame pasaulyje patiria informacijos trūkumą, socialines ir ekonomines kliūtis bei audizmą. Šiandien pabrėžiame visų kurčiųjų žmogaus teisių užtikrinimo svarbą, ypač krizinių situacijų metu.

Rugsėjo 23 d. (penktadienis). **Gestų kalba**

mus vienija! Tarptautinė gestų kalbų diena. **Rugsėjo 24 d.** (šeštadienis). **Daugialypės kurčiųjų bendruomenės.**

Kurčiųjų bendruomenės vienija skirtingas tapatybes turinčius žmones: skirtingų lyčių, amžiaus, seksualinių pažiūrų, kalbinių nuostatų, etninės kilmės, socialinės ir ekonominės kilmės, skirtingos negalios ir religijos asmenis. Nacionalinės vyriausybės ir kurčiųjų organizacijos turi pripažinti ir skatinti daugialypes kurčiųjų bendruomenes.

Rugsėjo 25 d. (sekmadienis). **Rytojaus kurčiųjų lyderystė.**

Jau daugiau nei šimtmetį kurčiųjų bendruomenės visame pasaulyje buriasi į atstovaujamas asociacijas (draugijas), siekdamos ginti ir saugoti savo žmogaus teises. Šioms organizacijoms reikia finansavimo, gebėjimų stiprinimo ir įgalinimo, kad jos galėtų įgyvendinti principą „Nieko apie mus be mūsų“. Šiandien palaikykite savo vietines, nacionalines ir tarptautines kurčiųjų organizacijas!

Vertėjų asociacija turi naują lyderę

Dar studijuodama Vilniaus kolegijoje LGK vertimo specialybę, **Greta NAUJOKAITĖ** sako žavėjusis tuometės Lietuvių gestų kalbos vertėjų asociacijos (asociacija) veikla. Vyko daug gražių susitikimų tarp 5 tuometinių vertimo centrų, mokymų, net savaitgalio stovyklos, atvykdamo paskaitas skaityti užsienio lektoriai. Todėl 2015 m. pradėjusi dirbti Šiaulių AGKVC (2020 m. rudenį įstaiga tapo LGKVC Šiaulių teritoriniu skyriumi (TS)), vertėja iškart įstojo į asociaciją, vėliau buvo išrinkta į valdybą. 2019 m. Šiaulių TS vyresnioji vertėja G. Naujokaitė tapo asociacijos viceprezidente. 2022 m. birželį prezidento poste ji pakeitė 3 metus asociacijai vadovavusį Mantą Radavičių. Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Vertėjų asociacijos prezidentė Greta Naujokaitė.

Rinkiminė programa

Jau pokalbio pradžioje G. Naujokaitė paprašo „prezidentavimo fakto“ nesureikšminanti: esą ji per rinkimus buvo vienintelė savo kandidatūrą pateikusi kandidatė. Be to, ir pati šiam žingsniui ryžosi tik po ilgų kolegų įkalbinėjimų ir jų pažadų, kad visokeriopai ją remtų. Rėmimą ji supranta, kaip aktyvų dalyvavimą asociacijos veikloje, komandinį darbą. Šiandien džiaugiasi, kad kolegos nenuvylė ir didžiuliuoju pristato naujos sudėties valdybą: Virgą Rimkuvienę (Klaipėda), Kristiną Rimkienę (Klaipėda), Aliciją Jokimčienę (Šiauliai), Dianą Paliliūnienę (Panevėžys), Simoną Ivanovaitę-Visockienę (Panevėžys), Mantą Radavičių (Kaunas).

Pastabos, kad pastaruoju metu asociacijos veikla buvo prislopusi, pašnekovė nepuola užginčyti, prisiima ir savo, kaip viceprezidentės, kaltės dalį ir vardija to priežastis. Lyderės nuomone, pandemija ir karantinas visuomenines veiklas stipriai suvaržė, kontaktinių susitikimų erdvę užpildė nuotoliniai susitikimai, iniciatyvą „perėmė“ socialiniai tinklai, elgtis, kaip iki tol, vis dar nepavyksta. Be to, po vertė-

jų centrų apjungimo atkrito itin svarbi asociacijos funkcija: tarp miestinių vertėjų komandų formavimas versti respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose. Dabar, aiškino pašnekovė, šią funkciją atlieka pats Lietuvių gestų kalbos vertimo centras (Vertimo centras). O asociacijai tenka ieškoti „naujos savo vietos“.

G. Naujokaitė dalinasi savo vizija. Pirmiausiai susitelkė į mokymų organizavimą, netrukus turėtų paskelbti pirmojo seminaro tematiką. Tarp kitų artimiausių tikslų – sustabdžiusių narystę kolegų susigrąžinimas į asociaciją ir naujų narių pritraukimas. Gretos manymu, 55 aktyvūs nariai iš gerokai per 100 kurčiųjų sistemoje dirbančių vertėjų nėra tenkinantis rezultatas. Tam, kad buvusieji asociacijos nariai atnaujintų narystę, lyderės nuomone, reikia „žmonėms kažką duoti“, tenkinti jų lūkesčius.

Asociacijos planuose – ir bendradarbiavimo, ypač su Lietuvių gestų kalbos vertimo centru, Lietuvos kurčiųjų draugija, analogiškomis užsienio įstaigomis, stiprinimas. Taip pat planuojama vykdyti vertėjų apklausas ir išsiaiškinti narių lūkesčius, surinkti idėjas, pasiūlymus. Numatyta rengti projektus, kad būtų galima geriau tenkinti vertėjų bendruomenės poreikius. Šiuos tikslus G. Naujokaitė skelbė ir savo rinkiminėje programoje kandidatūduodama į asociacijos prezidentės pareigas.

Stiprins bendradarbiavimą

Pašnekovė prisiminė asociacijos ir LKD valdybų gegužę surengtą bendrą susitikimą. Teigia, kad tuomet pavyko rasti daug bendro, geriau suprasti vieniems kitų poreikius. Prezidentė mano, kad tikslinga tokius susitikimus rengti ir ateityje, jie pasitarnautų geresniam tarpusavio supratimui, būtų gali-

mybė tiesiogiai aptarti teikiamų LGK paslaugų kokybę.

Paprašyta paaiškinti, kuo asociacijos veikla skiriasi nuo profesinės sąjungos, G. Naujokaitė sakė: „Profesinė sąjunga – svaresnė, teisiškai atstovaujanti savo nariams organizacija. O mes, asociacija, tai – žmonės, kurie susibūrė draugėn, vedini pašaukimo. Profesinė prasme mes – papildoma nuomonė Vertimo centrui, patariamasis „balsas“, talkininkai. Pvz., mes negalime prašyti konfidencialios informacijos iš savo darbdavio, o profesinė sąjunga turi tokią teisę. Taip pat negalime reikalauti atsakymų į klausimus, dalyvauti sprendžiant teisinius ginčus. Tačiau mes, kaip visuomeninė organizacija, gintume, atstovautume savo narių interesams, jeigu būtų tokia būtinybė.“

Ir čia pat pašnekovė pastebėjo, kad asociacijos praktikoje kol kas atvejų, kai reikia ginti savo narius, nebuvo. Santykius su Vertimo centru, t. y. savo darbdaviu, prezidentė apibūdino kaip draugiškus ir geranoriškus.

Sieks bičiulystės

Baigdamą pokalbį pašnekovė teigė, kad, be profesinių tikslų, kuriuos ji kėlė savo rinkiminėje programoje, taip pat sieks paprasčiau, draugiško ryšio tarp visų asociacijos narių. Ji sakė, kad dalis Šiaulių TS vertėjų jau daugiau kaip metai nesimatė su kolegomis iš kitų miestų. Bendravimo deficitas gresia susvetimėjimu. Jos nuomone, vertėjai tapo užsisklendę, kiekvienas už save, kas sau, kartais net juntama tam tikra nesveika konkurencija. Ji kartu su valdyba nori kurti kitokius tarpusavio ryšiais grįstą sąjungą.

Tikina, kad profesinė bičiulystė prisidės ir prie geresnių tiesioginio darbo rezultatų.

Naujos sudėties LGKVA valdyba.

Vertėjų mokymai: Klaipėdoje (1), Kaune (2), Panevėžyje (3). Tuomet juos vedė skyriaus lektorės Ada ir šviesaus atminimo Ieva.

L. JUOZAITIENĖ: tęsiame LGK mokymo tradicijas, kuriame naujas

Kalbino Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Lietuvių gestų kalbos vertimo centro (Vertimo centras) sudėtyje 2021 m. sausį pradėjo veikti dar vienas – Lietuvių gestų kalbos metodinis skyrius (Metodinis skyrius). Nuo pat įsteigimo dienos jam vadovauja Lina JUOZAITIENĖ. Šiandien vedėja – „Akiračio“ pašnekovė.

Jūsų darbo patirtis leidžia palyginti, kuo skiriasi ir yra panašios buvusių Surdologijos centro (SC), Lietuvių gestų kalbos instituto (Institutas) ir dabartinio Metodinio skyriaus veiklos. Ar galima vadinti Metodinį skyrių tiesioginiu buvusių viešųjų įstaigų funkcijų perėmėju?

Jeigu lygintume, kas buvo ir yra, tai bene didžiausias privalumas, kad dabar skyriaus veikla yra nenutrūkstanti, vykdoma ištisus metus. 2014 metų pradėjau dirbti Surdologijos centre ir nuo pat mano darbo pradžios įstaiga turėjo galimybę veikti tik dalyvaudama viešųjų pirkimų konkursuose. Tik po to, jei juos laimėdavo, įgydavo teisę įgyvendinti veiklas. Paprastai konkursų rezultatai paskelbėdavo tik antroje metų pusėje ir būdavo nemažai įtampos, streso, kad vos per kelis mėnesius pavyktų įgyvendinti tai, kas iš tikrųjų buvo planuota metams. Pvz., reikėdavo surasti ir pasamdyti 7–9, kartais ir daugiau, atitinkamų kompetencijų ir išsilavinimą turinčių lektorių ir per 4–5 mėn. apmokyti apie 180–200 asmenų. Lektoriai turėjo savo pagrindinius darbus, klausytojai paprastai irgi buvo užimti žmonės, bet reikėjo taip viską suplanuoti, kad visiems jiems tiktų mokymo ir mokymosi laikas, sąlygos ir t. t.

LGK vertėjų mokymai taip pat nusikeldavo į rudenį, žinant, kaip vertėjų trūksta ir kad jie labai užimti, akivaizdu, kaip nelengva buvo rasti „laisvus langus“ jų kasdienėje veikloje. Džiugu, kad bendradarbiaudami su vertėjų centrais, paskui Vertimo centru, vis dėlto pasiekėme planuotą tikslą: kasmet apmokydavome po 45 LGK vertėjus. Taip pat rengėme

tikslinėms grupėms mokomąją medžiagą, organizavome tarptautines konferencijas. Veiklų buvo daug, laiko ir darbo rankų per mažai. Tad pokyčių labai reikėjo. Dabar darbas vyksta kitaip. Vertimo centras turi ir viešųjų pirkimų specialistę, ir vyriausiąją finansininkę, todėl dalis atsakomybių „atkrito“. Skyrius gali ramiai atsidėti tiesioginėms veikloms.

Tačiau iššūkių pilnai „suvaldyti“ dar nesame pajėgūs. 2021 m. į LGK kursus registravosi apie 300 asmenų. Tokio skaičiaus klausytojų dvi skyriuje mokymams įdarbintos specialistės per metus niekaip negalėjo apmokyti. Jos apmokė, kaip buvo planuota, 80 klausytojų bei surengė vienos dienos mokymus visų skyrių LGK vertėjams. Geras rezultatas, bet tenka susitaikyti, kad dalis klausytojų vis dėlto į kursus pateko šiemet ar pateks dar vėliau. O mūsų tikslas yra LGK pagrindus suteikti visiems norintiems, kad kuo didesnė visuomenės dalis išmokytų bent minimalios komunikacijos su kurčiaisiais, sužinotų apie kurčiųjų kultūrą.

Dar vienas privalumas dirbti biudžetinėje įstaigoje (Vertimo centre) yra ne tik visus metus ritmingas darbas, bet ir galimybė iš anksto planuoti kitų metų veiklas, neskubant susidėlioti prioritetus. Mūsų skyriaus veiklos: mokymai LGK vertėjams ir tikslinėms grupėms. Mokymų medžiagos rengimas. Visuomenės švietimas gestų kalbos vartojimo klausimais. Tad, iš tiesų, dalį veiklų perėmėme, bet yra ir naujų. Viena iš jų – bendradarbiavimas su kitais Vertimo centro skyriais, prisidėjimas prie jų veiklų įgyvendinimo.

Kita, tenkiname kurčiųjų bendruomenės

Vertimo centro Metodinio skyriaus vedėja Lina Juozaitienė.

poreikius. Taip šių metų prioritetu tapo apmokyti gestų kalbos ir supažindinti su kurčiųjų kultūra globos namų darbuotojus iš Šiaulių, Kauno, Klaipėdos. Tikimasi, kad šiuose globos namuose kitais ar dar kitais metais apsigyvens kurti senjorai. Be dabartinių mokymų, planuojame, kad ateityje šioms darbuotojoms surengsime dar vienus, jau trumpesnius mokymus, kuriuose daugiausiai dėmesio skirsime kurčių senjorų vartojamiems gestams. Siekiame, kad mokomoji medžiaga ir mokymo formos nuo šiol būtų labiau pritaikytos kiekvienos tikslinės grupės konkrečioms poreikiams.

Dėl rengiamo LGK įstatymo Kurčiųjų draugijos surengtoje konferencijoje sulaukėte iššūkio: esą Jūsų skyrius gali mokyti LGK policininkus, medikus, socialinius darbuotojus, tėvus, kelti LGK vertėjų profesinę kvalifikaciją, bet... kurčiųjų mokytojus ugdymo įstaigos nori mokyti pagal pačių pasirengtas ir ŠMSM patvirtintas programas. Jūsų neformaliojo mokymo programos, teigta, ŠMSM nepatvirtintos. Kita vertus, nėra didelė kurčiųjų sistemoje paslaptis, kad visos LGK mokymus rengiančios įstaigos vis tiek daugiausiai remiasi dar SC ar Instituto parengtomis programomis, kaip dabar ir Jūsų skyrius. Beje, niekas iki šiol nėra nebandė užginčyti joms teisės naudotis parengtu gėriu. Kaip

Vertėjų mokymai Šiauliuose.

komentuotumėte esamą padėtį?

Rastume nedaug kurčiųjų bendruomenės atstovų, kurie nežinotų Surdologijos centro ir Mantrimo Danieliaus vardų. Šios organizacijos ir daugiausiai šio žmogaus pastangomis buvo padėti LGK tyrinėjimo, mokymo ir sklaidos pagrindai, plačiai pasklido su LGK susijusios iniciatyvos. Tačiau, prieš atsakydama į jūsų klausimą, noriu trumpam grįžti į 2014 m. ir aptarti, kokios žalos kartais gali padaryti perdėm didelis kategoriškumas. Kai 2014 m. pradėjau dirbti Surdologijos centre, netrukus buvo uždrausta rengti LGK kursus kurčiųjų mokyklų pedagogams. Sprendimas buvo grįstas tuo, kad iki tol LGK vartojimo programą įgyvendino 2 ministerijos: tuometė ŠMM ir ADM. Vėlesnę programą įgyvendino tik ADM, nenorėta jos lėšomis finansuoti kitos žinybos mokymų. Rezultatas: žinių kelerius metus negalėjo atnaujinti patyrę pedagogai, LGK mokyti nauji mokytojai, netiesiogiai žalos patyrė kurti mokiniai.

Dabar, žinoma, Metodinis skyrius gali mokyti suaugusiuosius gestų kalbos, nesvarbu, asmuo yra mokytojas ar ne. Tačiau jau tada gavome pamoką, kaip svarbu nepulti į kraštutinumus. Todėl pasakysiu: nemanau, kad LGK mokymus būtina koncentruoti vienoje įstaigoje. Ir metodika, naudojama mokymo medžiaga nebūtinai turi būti ta pati. Jei LGK mokymais užsiims kelios įstaigos, naudos gali būti tik daugiau.

Dėl to, kad LGK metodinis skyrius rengia mokymo medžiagą (prieš tai rengė SC ir Institutas), o naudojasi įvairios organizacijos nekomerciniais mokymo tikslais, taip pat nematyčiau nieko blogo. Vertimo centras yra pavaldi Neįgalųjų reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos biudžetinė įstaiga ir mūsų vadovai teigia, kad už

mokesčių mokėtojų pinigus parengta mokomoji medžiaga turi būti prieinama visiems. Jei manęs klausite, ar vykdoma mokymo medžiagos tinkamo naudojimo kontrolė, atsakyti negalėsiu. Tai ne mano kompetencijos sritis. Kai dėl komercinių LGK mokymų, logiška būtų, kad už pinigus mokymus organizuojančios įstaigos už naudojimąsi programomis ir mokomąją medžiagą susimokėtų ar pan. Kai dėl mūsų Metodiniam skyriui suteiktos prieigos prie minėtų programų, tai esame be galo dėkingi įstaigoms, prisidėjusioms prie jų rengimo ir leidžiančioms mums ja naudotis. Ypač norėčiau padėkoti LKD, kuri šią vasarą mums perdavė visą SC ir Instituto disponuotą mokomąją medžiagą naudotis mokymo ir sklaidos tikslams.

Vis dažniau pasigirsta nuogastavimų dėl kompetentingų, magistro išsilavinimą turinčių specialistų, dirbančių LGK srityje, stygiaus. Ar Jums kyla panašių problemų? Jei taip, kaip jas sprendžiate? Pakomentuokite padėtį.

Manau, kad kompetencijos apima ne tik asmens išsilavinimą, bet ir asmenines savybes. Taip, aukštasis išsilavinimas yra didelis privalumas. Įgytas magistro laipsnis rodo, kad asmuo įvaldė gebėjimą kritiškai vertinti gautą informaciją, moka ją analizuoti ir, parinkęs tinkamas strategijas, ją panaudoti savo veikloje. Suprantu, kad šį klausimą skiriate mūsų skyriui, nes mes dar neturime tokių specialistų. Tačiau mūsų skyrius naujas, o kurčiųjų sistemos įstaigos patyrusius specialistus jau seniai išgraibstė. Todėl įdarbinome motyvuotus tobulėti, studijuoti bei įgytas žinias kuo kūrybingiau pasitelkti savo tiesioginiame darbe specialistus. Jie nekantrauja sulaukti, kada universitetuose prasidės LGK magistro studijos, planuoja studijuoti.

Smalsu susipažinti su Metodinio skyriaus specialistais.

Be manęs, vedėjos, skyriuje yra 5 nuolatiniai darbuotojai. Iš keturių vyriausiųjų specialistų 3 – Eliza Dobilaitė, Otilija Kolodenskytė-Di Fazio, Erika Jočytė – moko girdinčiuosius gestų kalbos bei pagal pareigybės atlieka kitas užduotis. Mantė Daunienė atsakinga už mokymų organizavimą, koordinavimą, pagalbą mokymų metu bei metodinės medžiagos rengimą. Taip pat turime kompiuterių priežiūros specialistą Algimantą Jeleniauską. Pastarasis

atsakingas už sklandų IT darbą visuose Vertimo centro skyriuose. Tikėtina, kad pamažu mūsų komanda didės ir mes galėsime plėsti veiklų apimtį, imtis naujų veiklų.

Neabejojame, kad turite kuo skaitytojus suintriguoti: planuojamomis veiklomis, Metodinio skyriaus vizija. Pasidalinkite!

Turime ir mažų, ir didelių siekių. Norėtume sutrumpinti laukiančiųjų LGK kursų eiles. Taip pat rengti daugiau viešųjų pristatymų apie gestų kalbą ugniagesiams, policininkams, medicams ir kitoms suinteresuotųjų grupėms. Skyriaus vizija? Planuojame dar daugiau dėmesio skirti LGK vertėjams, neapleisdami ir kitų tikslinių grupių. Sieksime, kad ateityje vertėjų mokymai vyktų įvairiau. Ne tik kontaktiniu būdu, bet ir nuotoliu. Kursai būtų kuo įvairesnėmis, taip pat ir konkretesnėmis, siauresnėmis temomis, skirtingo intensyvumo, įskaitant ir sąlygų sudarymą mokyti savarankiškai, pagal individualiai priimtą tempą. Planuojame, kad ateityje Metodinis skyrius turės bent po 1 lektorių kiekviename didesniame mieste. Skyrius nėra aukštoji mokykla, tad jų paskirties dubliuoti neketiname. Kaip ir iki šiol, rengsime įvairios trukmės LGK kursus, bet ne studijas. (Šypsosi.) Plačiau su mūsų veiklomis galite susipažinti „Facebook“ paskyroje *LGKVC Lietuvių gestų kalbos metodinis skyrius*.

Ir keletą sakinių apie save, sukaupę patirtį.

Esu klaipėdietė. 2009 m. Vytauto Didžiojo universitete Kaune įgijau psichologijos bakalauro kvalifikacinį laipsnį. 2009 m. dirbau gestų kalbos vertėja Kauno AGKVC. 2014 m. įsidarbinau Surdologijos centre, buvau projektų vykdytoja, panašaus pobūdžio darbą tęsiau Institute. Dalyvavau rengiant ir kartu su komanda įgyvendinau ne vieną laimėtą viešojo konkurso projektą. Vienas labiausiai man pačiai įsimintinų darbo rezultatų – 2018 m. išleistas pasakos gestų kalba. Jas ir dabar galima rasti DVD formatu ar „Youtube“ kanale. Šiose įstaigose įgyta patirtis labai praverčia dabartinėje darbovietėje, kasdien. Pastarojoje 2021 m. sausio mėn. pradėjau dirbti kaip laikinoji vadovė, vėliau, laimėjusi viešąjį konkursą, tapau nuolatinė skyriaus vedėja. Darbuotojai skatina mane kasdien tobulėti, padeda tobulinti mano gestų kalbą. Iš skyriuje dirbančių kolegų išmokau ir mokausi daug gerų dalykų, tikiuosi, jie turi ko pasimokyti ir iš manęs.

Konferencija Kaune: diskusija vyko net tribūnoje.

Laisvalaikio kartu kūrybinis rezultatas – 6 Advento vainikai.

Lektorės su girdinčiais klausytojais orientavimosi varžybose.

J. PUGAČIAUSKIENĖ: reikia išmokti su

Dėl pagarbos žmonėms, teisingumo ir stiprios lyderystės tvirtą kurčiųjų bendruomenės palaikymą užsitikrinsi, solidų patirties bagažą sukaupusi Kauno teritorinės valdybos (Kauno TV) pirmininkė Jūratė PUGAČIAUSKIENĖ apsisprendė dar vienos kadencijos lyderės poste nesiekti ir 2022 m. gegužę šias renkamąs pareigas nustojo eiti. Pašnekovė neslepia: „Pavargau, atėjo laikas pozicijas užleisti jauniems lyderiams.“ Tačiau mielai sutiko kartu su skaitytojais pasivaikščioti 2007–2022 m. savo lyderystės ir atminties takais, pasidalinti įžvalgomis, profesiniais džiaugsmiais ir rūpesčiais. Kalbino Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

J. Pugačiauskienė savo profesinį kelią pradėjo Kauno kurčiųjų gamybos-mokymo kombine (dabar UAB „Atropa“) kaip vertėja-instruktorė. Šias pareigas, vėliau pervadintas į gestų kalbos vertėjos, su 1,5 metų pertrauka dirbo Kauno TV ir Kauno AGKVC, iš viso 24 metus. 2007 m. LKD Respublikinėje valdyboje J. Pugačiauskienė buvo patvirtinta Kauno kurčiųjų reabilitacijos centro (Kauno KRC) direktore, tais pačiais metais kurčiųjų bendruomenę ją išrinko Kauno TV pirmininke. Yra buvusi ilgametė LKD Respublikinės valdybos narė.

Dabar kurčiųjų (ir ne tik) organizacijų gyvenimas – tarsi amerikietiški kalneliai: tai aukštyn, tai žemyn. Tačiau vis dėlto pirmiau apžvelkime džiaugiausius Jūsų karjeros tarpsnius, o paskui jau pakalbėkime apie tai, dėl ko skauda širdį.

Labai tiksliai pasakėte: „amerikietiški kalneliai“, gal todėl ir negaliu pasakyti, kada buvo labai gerai, o kada visai blogai. Pirmi darbo metai sudėtingi dėl daug nežinomųjų, reikia laiko perprasti ir išmokti. Iš pradžių kartais pasirinkdavau galbūt „ne tą kelią, kuriuo tiesiau eiti“. Kol apsirpatau, kiekvieną nevykusį sprendimą skaudžiai išgyvenau. Todėl sakau: antra kadencija buvo geresnė, nes aš pati jaučiausi darbe tvirčiau. Labai geri buvo 2010-ieji ir 2011-ieji, įgyvendinome papildomus projektus. 2010 m. vykdėme jaunimo projektą „Gestai mūsų rankose“. Turėjome galimybę pasikviesti svečių iš Ukrainos ir Čekijos, vyko eitynės Laisvės alėjoje Kaune, susitikimas su tuomečiu premjeru Andriumi Kubiliumi, Seimo nare Vaidevute Margevičiene. Tuomet per Tarptautinę kurčiųjų dieną kartu su užsienio svečiais prie Vytauto bažnyčios Kaune surengėme koncertą. Pamažu tapome žinomi, matomi. Esu dėkinga Arūnui Bražinskui, Ramunei Leonavičienei (dabar LGKVC vadovai), tuomet prisidėjusiems prie bendruomenės žinomumo, davusių ne vieną patarimą, idėją. Džiau-

giuosi tuomečiu sustiprėjusiu bendradarbiavimu su Kauno savivaldybės administracija, jos pagalba, palaikymu.

2012 m., kai buvo pakeistas neįgaliųjų organizacijų finansavimo modelis, lėšos pradėjo mažėti. Išverti finansavimo mažinimą – tai vadinčiau sunkiausia savo darbo dalimi. Iki tol buvo rengiamas ir teikiamas vienas LKD Socialinės reabilitacijos neįgaliųjų bendruomenėje projektas, bendras Neįgaliųjų reikalų departamentui nuo visų teritorinių kurčiųjų organizacijų. 2012 m. projektus jau teikėme Kauno, Kauno r., Raseinių, Prienų, Jonavos, Kaišiadorių, Šakių, Vilkaviškio, Marijampolės savivaldybėms. Tiesa, iš mažesnių miestelių ir rajonų savivaldybių finansavimą gaudavome geresnį, bet buvo sunku rasti tinkamus dirbti žmones. Džiaugiuosi dėl Marijampolės, jie teikia projektus savarankiškai, ir dar Vilkaviškio organizaciją įtraukė. O Šakiuose teko veiklą nutraukti, finansavimas buvo mažas, darbuotoja susirado gerai apmokamą darbą ir mus paliko. Naujo darbuotojo taip ir neradome. Kaune, jokia paslaptis, finansavimas prastas, nors buvo metų, kai jį kažkiek „atstatydavo“. Tačiau išėjusių darbuotojų nesugrąžinsi, į jų vietą priėmę naują darbuotoją, rezultatų laukti turėjome ne vienus metus. Labai liūdna, kai gerai dirbanti komanda, – savo kolektyvą, kurį man paliko buvusi Kauno KRC direktorė Malvina Stankauskienė, taip vadinau – byra dėl to, kad nėra pinigų atlyginimams. Kiekvieno darbuotojo išėjimas yra praradimas.

Be to, esame vieninteliai iš 5 didžiųjų miestų, kurie neturime savo patalpų. Atgavus Lietuvos nepriklausomybę bažnyčiai turėjome grąžinti Radvilėnų pl. turėtas patalpas. Kauno savivaldybė suteikia mums patalpas pagal Nekilnojamojo turto panaudos sutartį, kuri atnaujinama kas 5 m. Tad kiekvienam Kauno išrinktam pirmininkui, be visų kitų rūpesčių, visada dar bus ir galvos skausmas dėl patal-

Ilgametė Kauno TV pirmininkė Jūratė Pugačiauskienė.

pų. Daug metų veiklą vykdėme Jūratės g. 19, buvome pripratę, džiaugėmės jomis ir galvojome, kad tai jau mūsų. Ne, pasikeitė valdžia, Kaunui vėl prireikė daugiau vaikų darželių (Jūratės g. 19 pastatas yra buvęs vaikų darželis – *red. pastaba.*) ir mums teko kraustytis į Uosio g. 7. Tačiau nėra to blogo, kas neišeitų į gerą. COVID-19 pandemija, kylančios kainos ir mažėjantis finansavimas... Kaip būtume išgyvenę dideliame name? Nežinau. Turbūt tiesiog reikia išmokti lengviau priimti ir susigyventi su pokyčiais, žvelgti tolyn ir eiti pirmyn. Tačiau istorijos nepamiršti, kaip ir žmonių, kurie ją kūrė.

Kaunas iš tiesų išsiskiria dėmesiu ir pagarba savo aktyvistams ir kurčiųjų istorijai. Taigi, keletą žodžių apie Kauno kurčiųjų bendruomenės aktyvą. Taip pat ir apie savo komandą, apie kurią taip gražiai atsiliepėte.

Apie senesnių laikų Kauno istoriją „Akira-tis“ jau rašė. Todėl pradėsiu pasakojimą nuo 2000 m. Tuomet Kauno TV pirmininke išrinkta ir Kauno KRC direktore tapo M. Stankauskienė, ji šiose pareigose išdirbo tris kadencijas. Subūrė puikią komandą, surado įstaigai patalpas Jūratės g. 19, kuriose mes veiklas vykdėme iki 2020 m. vasario. M. Stankauskienė ir pakvietė mane į savo kolektyvą, vėliau pasiūlė ją pakeisti direktorės pareigose. Niekada negalvojau, kad galiu būti vadove, o Malvina pasakė, kad sugebėsiu. Perėjusi pareigas, aš taip pat išdirbau tris kadencijas. Laikas pralėkė greitai. Esu dėkinga savo pirmtakei už pasitikėjimą ir palaikymą, kolektyvui – už draugiškumą, supratimą, lojalumą.

Iš KKRC kolektyvo, kurį perėjau iš savo pirmtakės Malvinos, iki šių dienų liko ištikimiausieji: Vida Eskertienė, Gražina Dambras-

sigyventi su pokyčiais ir eiti pirmyn

Asmeninio albumo nuotr.

P. Jūrātė su dukromis Gintaute ir Julija bei sutuoktiniu Albertu.

kienė, Rūta Motiejūnienė, Greta Gustienė, projektų vadovė rajonuose. Taip pat meninių gebėjimų kolektyvo „Skambanti tylą“ vadovai: ilgametė pantomimos ir judesio būrelio vadovė Jūratė Viničėnienė, šokių būrelio vadovė Jorinta Radavičienė, kultūrinių renginių vedėjas Paulius Jurjonas. Prisijungę prie kolektyvo nauji darbuotojai: Kristina Šabūnaitė, Aurelija Oleckienė ir Povilas Balčiūnas. Štai tokios sudėties kolektyvą palieku naujam direktoriui Mykolui Balaišiui. (J. Pugačiauskienė darbą Kauno KRC direktorės pareigose baigs 2022 m. pabaigoje – *red. pastaba*.) Nuo kitų metų keičiasi finansavimo tvarka ir vėl laukia nauji iššūkiai, tikiu, kad naujasis vadovas su jais susitvarkys. To jam ir linkiu.

Prašytume Kauno kurčiųjų bendruomenės saviraiškos „pjūvio“ kartomis ir pasakojimo apie kiekvieną iš jų.

Kauno jaunimą visada gyriau ir sakiau, kad jis – geriausias. Taip buvo pradedant jaunimo organizacija „Slabada – Jėga!“, kuriai vadovavo Kęstutis Slabada, o paskui ir esant Kauno kurčiųjų jaunimo organizaciją įkūrusiam, ilgai jai vadovavusiam M. Balaišiui. Tai mokykla, kurioje užaugo daug aktyvių LKD narių, taip pat ir mūsų vadovai: prezidentas Kęstutis Vaišnora, viceprezidentas Mykolas, kuris dabar mane jau pakeitė Kauno TV pirmininko pareigose. Negaliu nepaminti mūsų renginių vedėjų Rūtos Mingailaitės, ilgametės kultūros ir meninių gebėjimų kolektyvo „Skambanti tylą“ narės, dar kartą kito kolektyvo nario Pauliaus. Scenoje jie tikri profesionalai. Kad jau pradėjau pasakoti apie „Skambančią tylą“, turiu išskirti V. Eskertienę, daug metų vadovavusią šiam kolektyvui. Visada reiklų, pareigingą, gal kai kam atrodydavę ir per griežta, bet puikiai sustyguodavo apie 30 žmonių kolektyvą.

Aš pati didžiuojuosi, kad sugebėjome išsaugoti įvairovę: tautiniai šokiai, imitujamosios dainos, pantomima. Ir perlas saviveiklos karūnoje – mūsų neprilygstamasis spektaklis „Tyla – nieko baisaus!“ Jame yra

vaidinę ir vyresnieji bendruomenės nariai, ir jaunimas, ir KKNUC mokiniai. Statant pirmąją spektaklio versiją konsultavo A. Bražinskas. Kaip teigė režisierė J. Viničėnienė, jo patarimai buvo labai vertingi. O mūsų pagrindinė herojė Saulutė – R. Mingailaitė jau užaugo, reikėjo ieškoti pamainos. Ir mes ją radome. Rūta dabar vaidina sesę ir labai padeda jauniems scenos kolegoms. Be kita ko, pirmosios sudėties spektaklyje vaidino Kauno pantomimos ir plastikos teatro aktoriai profesionalai.

Daug metų saviveiklos kolektyvo branduolį sudarė pagyvenusios žmonių tautinių šokių būrelis. Jie – pavyzdys mums visiems. Yra sakančiųjų, kad kurtiesiems netinka šokti, – nežinau, kodėl netinka, – bet mūsų senjorai šoko nuo jaunų dienų ir buvo laimingi, džiugino ir žiūrovus. Buvo tokių, kurie sakė, kam šokti nemokamai, kelionė į repeticiją kainuoja. Tačiau juk tai – puikus laisvalaikio leidimo būdas! Repeticijose pamirštame rūpesčius, pabendruojame su bendraminčiais ir pakeičiame aplinką. O kiek džiaugsmo teikia koncertai! Ar geriau po darbo sėdėti namie ir pavalgius vakarienę miegoti prie televizoriaus? (Šypsosi.)

Kas yra jūsų stiprybės šaltiniai?

Turiu 2 dukras Gintaute ir Juliją. Julija yra LGK vertėja – juk ir aš dirbau vertėja. Visada sakiau, kad tai labai geras darbas, jeigu nori tobulėti asmeniškai. Nesuprantu, kai sako, kad versdamas vertėjas nieko neprišmena, aš prisimindavau ir daug sužinojau dirbdama šį darbą. Gintautė šiuo metu Kauno ugdymo centre (KKNUC) dirba 1 klasės mokytoja. Mūsų giminėje nemažai mokytojų, ir aš ja norėjau būti. (Šypsosi.) Gintautė – nepamainomas ramstis ir mano tiesioginiame darbe. 2021 m. Kauno KRC finansiškai sunkiu metu ji pakeitė M. Balaišį „Skambančios tylos“ vadovo pareigose (M. Balaišis tapo LKD viceprezidentu – *red. pastaba*), yra įgyvendinusi ne vieną svarbų kurčiųjų bendruomenei projektą. Turiu žentą Mantą, graikų-romėnų imtynių čempioną (M. Sinkevičius šiemet kurčiųjų žaidynėse pelnė aukso medalį – *red. pastaba*), ir labai juo didžiuojuosi. O anūkėliai – 6 metų Jorūnė ir 4 metų Leonas – mano džiaugsmas. Sutuoktinis Albertas yra tas žmogus, į kurį aš remiuosi, kuris mane „išvarė“ studijuoti į Vytauto Didžiojo universitetą ir įgyti edukologijos bakalauro diplomą, kuris visada yra šalia.

Ir tradiciškai – kreipimasis į kurčiųjų bendruomenę.

Yra sakoma, kad vienas lauke – ne karys. Tačiau aš tikiu, kad ir vienas žmogus daug gali. Visada prisimenu, ką nuveikė kaunietis LKD suvažiavimo delegatas Remigijus Balaišis dėl LKD pastato. Juk mes jau beveik buvome susitaikę su mintimi, kad jis bus parduotas. R. Balaišis ėmėsi žygių ir pastatas iki šiol mūsų. Pasisakau už kolektyvinį darbą ir bendrą rezultatą. Visada kartoju, kad kartu mes esame stiprūs, bet kaskart pabrėžiu, kad kiekvienas turi prisidėti ir asmeniniu indėliu. Neužtenka tik kritikuoti ir laukti, ką padarys kiti. Kiekvienas turi savęs paklausti: „O ką aš padariau, kad būtų geriau Kurčiųjų draugijai, ką padariau, kad būtų geriau gyventi Lietuvoje?“

J. Pugačiauskienė (dešinėje) pasisako LKD lyderių ir rajonų kurčiųjų pasitarime.

Kauno KRC archyvo nuotr.

Kauno kurčiųjų bendruomenė miesto Vasario 16-osios renginyje.

Sustabdytos „Tyliosios pasakos“ Margių kaime akimirkos.

Judrieji skruzdėliukai Margių kaime

Kristina RIMKIENĖ

Liepos 11 d. Pasvalio r. Margių kaime savaitei nutūpė „Tylioji pasaka“. Kas dar nežino, pasakysime, kad tai – šiemet jau 17-ąjį kartą kurtiems vaikams dovanota LKD ir LKJA iniciatyva. Kaip ir kasmet iki šiol, taip ir šiemet jaunieji kurčiųjų bendruomenės nariai vasaros stovykloje linksmai leido laiką ir patyrė daugybę nepamirštamų įspūdžių. Šiųmetė stovyklos tema – „Judrieji skruzdėliukai“, o vaikų turiningu laisvalaikiu rūpinosi klausos negalią turintys vadovai: Dominykas Lukošius, Greta Šlevinskytė, Karolis Katutis, Veronika Michailova ir Giedrius Švedas (žr. stovyklos vadovų nuotr.). Nemažai informacijos apie renginį ir nuotraukų galima rasti socialiniuose tinkluose, bet norėdami sužinoti viską iš pirmų lūpų kalbiname pagrindinę stovyklos vadovę Veroniką MICHAILOVĄ.

Žinau, kad kiti vadovai dirba pirmą kartą, o tau ši „Tylioji pasaka“ yra trečioji. Ar rastum skirtumų nuo ankstesniųjų?

Taip, skirtumų yra. Praeitais metais stovykloje Prienų rajone dirbo 6 vadovai, iš kurių 5 prižiūrėjo jiems priskirtus vaikus, o šeštasis buvo stebėtojas. Stebėtojas pateikdavo užduotis, analizuodavo situacijas, vadovų klaidas, kurias vakarais aptardavome. Taip visas problemas išsprenddavome tuoj pat. Šiemet dirbome penkiese, tad man teko dvigubas krūvis: dirbti su vaikais ir atlikti stebėtojos darbą. Tačiau, vaikų ir tėvų vertinimu, ši stovykla pavyko geriausiai. Toks pripažinimas džiugina. Aš ir pati jaučiuosi labai patobulėjusi.

Šiųmetė stovykla truko savaitę, įprastai vykdavo 5 dienas. Prisimenu, kad praeitais metais vadovai jau nuo pat pradžių skundėsi dideliu nuovargiu, miego stygiu – darbas atrodė labai sunkus, ko nepasakyčiau apie šiuos metus: jūs atrodėte energingi, motyvuoti. Kaip taip yra?

Geras klausimas. Apie tai net nepagalvojau. (Juokiasi.) Praeitais metais vadovai taip pat buvo tikri lyderiai, daug jėgų atidavė ne tik tiesioginiam darbui, bet ir diskusijoms naktimis, galbūt tai ir išsekino. Šiųmetėms vadovams – tai nauja patirtis, visi labai jauni, turintys dar daugiau jėgų ir motyvacijos, entuziazmo. Taip pat įvedėme kitokią vaikų kontrolės sistemą, kuri palengvino mums darbą.

O ką pasakytum apie stovyklos dalyvius? Vaikai buvo ramesni ar labiau išdykę? Su jais buvo lengviau ar sunkiau dirbti?

Pasakyčiau, kad vaikai, kaip ir kasmet, visokie. Beje, šiemet buvo ir keli devynmečiai. Iš tiesų, mažiukus lengviau prižiūrėti, negu paaug-

„Tyliosios pasakos“ stovyklos vadovai.

lius. Jie aktyvių veiklų metu pavargsta ir naktimis nori tik miegoti. Paaugliai energijos turi daugiau, jiems rūpi paplepėti, sugalvoti išdaigų. Juos sunkiau nuvaryti miegoti.

Kokių veiklų turėjote šiais metais?

Anksčiau organizavome daugiau fizinių veiklų, šiais metais daugiau buvo užduočių, skirtų ugdyti loginį mąstymą, mokytis komandinio darbo. Praeitais metais buvo svarbiau atlikti užduotis greitai, šią vasarą akcentavome darbą komandoje. Aišku, buvo visko, bet dėmesį sutelkėme išmokyti būti ne tiek lyderiu, kiek komandos dalimi.

Gal galėtum pasidalinti nepamirštamą stovyklos epizodu ar nuotykiu?

Taip, buvo viena tokia situacija. Kai paauglius tapo sunku suvaldyti, nusprendėme jiems iškrėsti pokštą. Naktį, kai visi sumigo, surinkome visų vaikų avalynę, sumaišėme poras, surišome po du batus ir palikome pirtyje. Tada ankstų rytą nubėgome žadinti vaikų, liepdami kuo skubiau išsiričiuoti lauke. Dar nespėję visiškai atsibusti, iki galo nesuvokdami, kas vyksta, stovyklautojai pradėjo ieškoti savo batų. O mes vis raginame greičiau eiti į lauką: nėra avalynės – eikite basi. Visi išsigandę išsiričiavo, išklaušė mūsų pamokymus ir turėjo vargo, kol rado, atrišo sumazgytus batus ir atsirinko savo poras. Žadėjo ir mums, vadovams, iškrėsti tą patį, bet, matyt, paskui persigalvojo. Dar įsiminė vaikų staigmena. Tai buvo tik mums organizuotas pabėgimo kambarys, kur mes, vadovai, atlikdami užduotis turėjome gerą progą daugiau sužinoti vienas apie kitą. Bet svarbiausia, kad pavyko pabėgti.

Ar jau planuoji kitų metų stovyklą? Ar ir kitamet vadovausi stovyklai?

Šito klausia ir prašo daug kas. Turiu pasakyti, kad aš patirties gavau net iš trijų žmonių, o pati kol kas neturiu žmogaus, kuriam galėčiau visa tai perduoti ir pasitraukti. Tikslaus atsakymo dar neturiu, nežinau, kiek kitamet turėsiu motyvacijos, kokią komandą pavyks surinkti. Tačiau man labai patinka dirbti su vaikais. Tad, manau, sutiksiu dirbti ir kitamet.

Turininga bendrijos PAGAVA vasara

PAGAVOS inf.

Šiomet PAGAVA organizavo tradicinius renginius vaikams ir šeimoms bei vykdė naujas veiklas. Bendrijos darbuotojai ir asocijuotųjų narių atstovai tobulino žinias ir dalyvavo bendrijos surengtuose kvalifikacijos kėlimo mokymuose, stiprino institucinius gebėjimus. Šiandien pats laikas pasidžiaugti PAGAVOS vasaros rezultatais. Šeimų bendruomenę džiugina pailsėję, gerų įspūdžių pasisėmę mažieji, sustiprėjęs jaunimo atsparumas iššūkiams, išaugusios kompetencijos. Nekantriai laukiame ir tikimės pagerėsiانچios vaikams ir šeimoms teikiamų paslaugų kokybės.

„PAGAVIUKAS“. Visų vaikų džiaugsmui, liepos pradžioje praūžė stovykla „Pagaviukas“. Iš visos Lietuvos sugužęję mokyklinio amžiaus kurti ir neprigirdintys vaikai bei jų broliai ir seserys 7 dienų stovykloje mokėsi savarankiškumo, atsakomybės, tolerancijos ir bendradarbiavimo įgūdžių. Dalyvauti stovykloje tik pirmą kartą būna nedrąsu, bet nuo pat pradžių įvykiai taip įtraukia, kad po to vaikai jos laukia ištisus metus. Čia mūsų atžaloms sudaromos visos sąlygos nuoširdžiai džiaugtis tikra, nerūpestinga vaikyste.

STOVYKLA ŠEIMOMS. Liepos pabaigoje jau 24-ąją kartą bendrija PAGAVA subūrė Lietuvos šeimas, auginančias kurčius ir neprigirdinčius vaikus, į 4 dienų vasaros poilsio stovyklą „Bėgant iš tylos pasaulio...“. Suaugusiesiems stovykla – tai puiki galimybė susitikti ir pabendrauti su bendraminčiais, specialistais, dalintis patirtimi, pasidžiaugti pasiekimais, gauti atsakymus į rūpimus klausimus bei pasisemti žinių. Taip pat tėvams čia rengiamos savitarpio pagalbos grupės. Vaikams – tai dar viena galimybė papramogauti, atsiduoti mėgstamiems užsiėmimams bei praplėsti draugų ratą.

SAVANORIAI. PAGAVOS renginiuose paprastai talkina gaus būrys savanorių. Likus kelioms dienoms iki stovyklos šeimoms jiems buvo or-

ganizuoti mokymai, kuriuose turėjo galimybę dalyvauti norintieji daugiau sužinoti apie savanoriško darbo ypatybes bei išbandyti savanorystę praktikoje. Dalyvių ištis buvo gausiai. **VAIKŲ DIENOS STOVYKLĖLĖ.** Ši stovykla surengta rugpjūčio 8–12 dienomis. Jos metu organizuotos įvairios edukacijos ir išvykos, susitelkta į vaikų socialinių įgūdžių lavinimą. Bendraamžių būryje, įsitraukus į įvairias neformaliojo ugdymo veiklas, talkinant savanoriams ir vadovams, nepastebimai pralėkė 5 vasaros dienos.

MOKYMAI JAUNIMUI. Rugpjūčio viduryje į Utenos rajoną jau tradiciškai susirinko jaunuoliai semtis naujų žinių, susitikti seniai matytus draugus ir susirasti naujų. Čia dirbė specialistai, pasitelkę patyriminio ugdymo metodą, lavino dalyvių socialinius, laiko planavimo, lyderystės ir komandos formavimo įgūdžius. Jaunimas mokėsi, kaip nepasiduoti stresinėse situacijose, kaip jose valdyti savo emocijas ir pozityviai mąstyti. Laisvalaikiu mėgavosi šiltu oru, maudynėmis, vienas kito draugija, išmėgino jėgas tinklinio ir krepšinio aikštelėse.

PAGALBA ŠVIETIMO SPECIALISTAMS. Vasaros pabaigoje Palangoje ir Šeduvoje surengti mokymai švietimo specialistams. Jų metu dalyvius supažindinome su vaikų, turinčių klausos

sutrikimų, poreikiais, galimybėmis, pagalbos mokyklose teikimo būdais ir rekomendacijomis, kaip geriau pritaikyti mokymosi aplinką ir informaciją. Džiugina, kad mokymuose dalyvavo daug aktyvių, įtraukiuoju ugdymu besidominčių švietimo specialistų. Mokymus vertiname kaip ypač svarbią pagalbą sutrikusios klausos vaikams siekiant kokybiškos ir sklandžios įtraukties į bendrojo lavinimo mokyklas. **VERTĖJAI IR FINANSAVIMAS.** Siekdama užtikrinti draugišką ir lygiavertę kalbinę aplinką visiems, PAGAVA visuose vasaros renginiuose teikė LGK vertimo paslaugas. Veiklas bendrija organizavo įgyvendindama projektus, finansuojamus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Neįgalųjų reikalų departamento prie SAM, EEE finansinio mechanizmo, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus rajono savivaldybės, LR Krašto apsaugos ministerijos ir savo pačios lėšomis.

Sustabdytos PAGAVOS vasaros akimirkos.

Sveiki, mieli mokiniai ir mokytojai!

„Akiračio“ inf.

Vėl turime galimybę ugdytis, būti ugdomi ir bendrauti „gyvai“. Vadinasi priešą, vardu *kovid*as, kol kas sekasi išlaikyti per atstumą. Tačiau kitas žiaurus priešas įsisuko į Ukrainą. Ir vėl reikia mūsų susitelkimo ir dėmesio.

Kaip sekasi dalintis meile ir rūpesčiu, teikti užuovėją ir žinias nuo karo pabėgusiems mažiesiems ukrainiečiams, papasakos mokytoja Kristina. Apie šią vasarą pedagogų ir kurčio jaunimo dosniai dalintą savo laiką kurtiems vaikams, surdopedagogų profesinius siekius ir Rugsėjo 1-osios džiaugsmus atskleis visas būrys autorių. O redakcija tradiciškai beria žiupsnelį *mokyklinės* statistikos. Laimingų mokslo metų, brangieji!

Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro direktorė Svetlana BENIUŠIENĖ informavo, kad šiemet čia mokosi 98 mokiniai ir 30 darželinukų. Centras yra įsipareigojęs ištisus mokslo metus laikyti atviras duris visiems, kas panorėtų čia mokytis, tad šis skaičius dar negalutinis. Centre visų klasių yra bent po vieną, nepavyko suformuoti tik trečiosios gimnazijos klasės (11 kl.).

Surdopedagogų pagalbą centre gaus 96 bendrojo ugdymo mokyklų sutrikusios klausos mokiniai.

Rugsėjo 1-oji Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre.

Direktorė Laimutė GERVINSKIENĖ „Akiračiui“ sakė, kad šiais mokslo metais į Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centrą susirinko 75 mokiniai ir darželinukai. Integracijos ir konsultavimo poskyryje surdopedagogo pagalbą gaus 60 įvairaus amžiaus ugdytinių. Centrą lanko 5 vaikai iš Ukrainos.

Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinėje mokykloje, pasakojo direktorė Danutė KRIŠČIŪNIENĖ, ugdysis 40 vaikų. Skaičius sutrikusios klausos mokinių, kuriuos bendrojo lavinimo mokyklose vizituos ir jiems pagalbą teiks jų įstaigos surdopedagogai, dar tikslinamas. Tačiau jau žinoma, kad jis bus didesnis nei pernai, kai surdopedagogų pagalba buvo teikiama 27 įvairaus amžiaus vaikams.

Klaipėdos Litorinos mokykloje šiemet mokosi 22 kurti ir neprigirdintys vaikai.

Iš viso, redakcijos duomenimis, specialiąsias kurčiųjų ugdymo įstaigas, klases ir grupes lankys 265 vaikai ir jaunuoliai.

Draugiška mokykla

Birželio 27 – liepos 1 d. Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre (KKNUC) vyko 5 dienų STEAM stovykla „Draugiška mokykla“. Pradinukai stovykloje ugdėsi 5 STEAM kompetencijas: mokslo, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos bei kūrė interaktyvią metodinę priemonę.

Gintautė SINKEVIČIENĖ

sporto varžybose. Grįžę į mokyklą, mažieji žaidė aktyvius strateginius žaidimus. Juos vedė KKNUC mokytoja Aldona Kvaselytė.

Paskutinę stovyklos dieną pradinukai kartu su Kauno kurčiųjų reabilitacijos centro IT specialistu Linu Miskeliu kūrė interaktyvų produktą. Dalyviams reikėjo filmuotis vaidybinėse scenose, o vėliau gestų kalba pateikti rekomendacijas, kaip kiekvienoje situacijoje turi elgtis vaikas.

STEAM stovyklos projekto organizatorius – LKD Kauno teritorinė valdyba, projektą finansavo Kauno miesto savivaldybė pagal programą „Iniciatyvos Kaunui“.

Pradinukai stovykloje ugdėsi STEAM kompetencijas.

Pirmąją stovyklos dieną mokiniai dalyvavo mokslo ir emocijų pažinimo veiklose, kurias organizavo KKNUC psichologė Vilma Narkevičienė ir socialinė pedagogė Rasa Vilimienė. Vaikai gamino emocijų indus, lavos lempas, stebėjo inscenuotą pasakojimą „Švelnučiai“ bei atliko socialinio ir emocinio ugdymo užduotį. Dienos užduotis buvo išrinkti aktualiausias problemas, su kuriomis mažieji susiduria mokykloje, ir pateikti galimus sprendimo būdus.

Antrą dieną stovyklos dalyviai pasinėrė į inžinerijos pasaulį, kuriam kartu su KKNUC dailės ir technologijų mokytoju Pauliumi Jurjonu iš antrinių žaliavų konstravo mokyklos pastatą ir klases. Stovyklos dalyviai turėjo galimybę pasidalinti savo svajonių mokyklos vizijomis.

Trečią dieną inžinerijos projektai persikėlė į technologijų erdvę. Mažieji dalyvavo kūrybinėse grafinio dizaino dirbtuvėse, kurias vedė Karolis Simaitis. Į svečius šią dieną atvyko ir „Edulando“ edukatoriai, kurie supažindino vaikus su vandens stichija ir kartu su jais atliko STEAM eksperimentus.

Ketvirtą dieną stovyklautojai keliavo į Kalniečių parką, ten dalyvavo Kauno sporto mokyklos trenerio organizuose orientavimosi

Praktinis užsiėmimas specializuotoje laboratorijoje.

Atokvėpio valandėlę pedagogams dovanojo šokėjai.

Kurčiųjų ugdymo įstaigų vadovės.

UGDYMAS

D. Kriščiūnienė ir R. Kasparienės nuotr.

STEAM ugdymas gali būti įdomus

Danutė KRIŠČIŪNIENĖ

Lietuvos surdopedagogus subūrė draugė Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinėje mokykloje (PKNPM) vykęs trijų dalių, etapais organizuotas respublikinis seminaras „STEAM ugdymas gali būti įdomus“. Renginio organizatoriai – Lietuvos surdopedagogų asociacija (LSA) ir PKNPM.

STEAM SKLAIDA. Pranešimus seminare skaitė surdopedagogai ir specialistai iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio. Jie akcentavo mokytojų profesinio bendradarbiavimo plėtojant STEAM ugdymą svarbą, dalinosi netikėtais STEAM atradimais lietuvių kalbos ir literatūros pamokose, ST(R)EAM veiklų organizavimo patirtimi ikimokykliniame ugdyme, aptarė inovatyvų (t. y. pažangų, naujovišką) STEAM ugdymą ikimokyklinio ugdymo įstaigose, raštingumo, pasitelkus STEAM veiklas, gerinimą pradinėse klasėse. Taip pat dalinosi patirtimi apie STEAM veiklas edukacinė-

se erdvėse, gamtamoksliniame ugdyme.

GARBŪS SVEČIAI. Seminaro dalyvius pasveikino renginio šeimininkė ir LSA pirmininkė Danutė Kriščiūnienė. Į susirinkusiuosius kreipėsi Panevėžio meras Rytis Račkauskas, LKD prezidentas Kęstutis Vaišnora, Seimo narys Deividas Labanavičius. Sužinoti daugiau apie surdopedagogų įdirbį bei pasidalinti šviežiausiomis naujienomis STEAM srityje atvyko Panevėžio švietimo centro metodininkė Virginija Juknienė, šio centro padalinių – robotikos centro „RoboLabas“ ir Panevėžio STEAM atviros prieigos centro – vado-

vės Vaida Repovienė ir Vaida Šiaučiūnė.

ROBOTIKA. Ir patys seminaro dalyviai turėjo galimybę iš arčiau susipažinti su Panevėžio švietimo centro minėtaisiais padaliniais, įsikūrusiais didžiuliame pastate po vienu stogu. Praktinė veikla vyko 4 specializuotose laboratorijose: chemijos, fizikos ir inžinerijos, robotikos ir IT, dirbtinio intelekto. PKNPM mokiniai šioje įstaigoje – nuolatiniai lankytojai. Faktiškai pusė įstaigos vaikų lanko čia organizuojamus būrelius ir užsiėmimus.

ŠVENTINĖ PROGRAMA. Atokvėpio akimirkas seminare dovanojo Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazijos baleto grupė (choreografė Rūta Gruzdė). Susirinkusiuosius pasirodymais džiugino mokinių šokių grupės „Selevy“ ir „Liepsna“. Svečiams aprodotos PKNPM edukacinės erdvės. Renginio pabaigoje apibendrinti seminaro rezultatai.

Mažosios „bitutės“ iš Ukrainos

Kristina PUKINSKAITĖ

Nuo 2022 m. pavasario Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro priešmokyklinę ugdymo grupę „Bitutės“ papildė dvi ugdytinės iš Ukrainos.

Ukrainiečių vaikams, kurie atvyko į mūsų šalį bėgdami nuo jų kraštą siaubiančio karo, naujoje aplinkoje būtina parama, palaikymas ir socializacija. Todėl visa centro bendruomenė: pedagogai, centro administracija ir kiti darbuotojai, grupės vaikų tėveliai – suvienijome pastangas, kad mergaitės jaustųsi saugios, laimingos ir joms nieko netrūktų. Bendromis jėgomis pasirūpinome, kad ukrainietės turėtų ugdymosi priemonių, aprangos, žaislų ir kitų būtiniausių daiktų.

Kai mergaitės pradėjo lankyti „Bitučių“ grupę, stengėmės jų neskubinti, skyrėme laiko adaptacijai (laiko priprasti). Ryšį megzti pradėjome supažindindamos su grupės mo-

kytojomis, aplinka, kitais vaikais, mūsų mėgstamais žaidimais, dienotvarke, taisyklėmis ir kt. Mergaitės nuo pat pirmų dienų aktyviai dalyvavo įvairiose veiklose, viskuo domėjosi, buvo smalsios, uždavinėjo daug klausimų ir labai norėjo bendrauti, nors ne visada pavykdavo jas suprasti.

Kalbos barjeras buvo pats didžiausias iššūkis. Į pagalbą pasitelkiau įvairias išmaniąsias technologijas, taip suprasti vienoms kitas tapo šiek tiek lengviau (programėlė „SpreadTheSign“, nuotraukų, vaizdų programos). Su kitais vaikais mergaitės susidraugavo labai greitai. Pasitaikydavo, kad ir lietuviukams kildavo bendravimo sunkumų, tačiau jiems ir be žodžių, gestų pavykdavo intuityviai susitarti. Į pamokėles mergaitės įsitraukė pamažu, be streso ir įtampas. Abi mokėsi pagal individualią programą, kad neskubėdamos pasiektų reikiamų rezultatų.

Apibendrindama galiu teigti, kad abiejų ukrainiečių adaptacija užtruko, palyginti,

KKNUC archyvo nuotr.

„Bitučių“ grupėje greitai pritapo mergaitės iš Ukrainos.

trumpai, vyko lengvai. Šiuo metu mergaitės turi daug draugų, jaučiasi puikiai, bendrauja ir savo gimtąją gestų kalbą, ir lietuvių gestų kalbą.

Rugsėjo 1-oji Panevėžyje

Nauji mokslo metai Panevėžio mokykloje (PKNPM) pedagogų bendruomenei paprastai prasideda rugpjūčio 31-ąją bendra kolektyvo nuotrauka ir mokytojų tarybos posėdžiu. Šiemet posėdyje apžvelgėme praėjusių mokslo metų rezultatus bei aptarėme šių mokslo metų švietimo gaires. Rugsėjo 1-ąją kartu su visa Lietuva šventė Mokslo ir žinių dieną ir lenkų kultūros festivalį „Auksinis ruduo“ („Złota jesień“). Danutė KRIŠČIŪNIENĖ

IŠKILMINGAS ATIDARYMAS. Šventė prasidėjo mokyklos III a. salėje iškilmingu vėliavos pakėlimu. Vėliavą įnešti ir pakelti garbė teko 10 klasės mokiniams: Rusnei Morkūnaitei, Justinai Čiptytei ir Benui Bernatavičiui. „Tautiška giesmė“ sugiedojo Panevėžio m. savivaldybės tarybos narys, buvęs meras Vitalijus Satkevičius, o gestais – visa kurčiųjų bendruomenė, pritarė girdintys mokytojai ir svečiai. Partneriai Kėdainių lenkų draugija (KLD) mus lanko jau 16 metų, tad LGK – jiems draugystės, bet ne egzotikos kalba.

DĖMESYS MOKINIAMS. Susirinkusiuosius pasveikino mokyklos direktorė Danutė Kriščiūnienė. Vadovė mokiniams įteikė padėkas už pasiekimus, pasidalino informacija. 2022–2023 m. mokykloje mokysis 40 mokinių iš 14 miestų ir rajonų savivaldybių. 6 dešimtukai, baigę pagrindinio ugdymo programą, išvyko mokytis kitur. Ir šiemet mokiniai bus pavėžėjami mokyklos transportu, gaus nemokamą maitinimą. Visi pageidaujantieji galės lankyti Panevėžio švietimo centro padalinius ir užsiimti robotika.

TURININGA VASARA. Visi kartu pasidžiaugėme, kad ir per vasaros atostogas su ugdytiniais ir jų šeimomis nenutrūko ryšys. Mokiniai dalyvavo

Iškilminga Mokslo ir žinių šventės akimirka.

vasaros poilsio stovyklose, o mokykloje lankėsi svečiai ne tik iš įvairių Lietuvos miestų, bet ir Lenkijos.

SVEIKINIMAI. Dabartinio Panevėžio mero Ryčio Račkausko sveikinimą perskaitė, šventės akimirkomis su mokyklos bendruomene dalinosi miesto savivaldybės tarybos narys V. Satkevičius. Kultūros centro Panevėžio bendruomenių rūmų šokių ansamblis „Linai“ (vadovė Z. Rimkuvienė) nuotaiką kėlė liaudies šokiais, o vadovė tarė šventinį žodį. Mokyklos bendruomenę taip pat sveikino KLD pirmininkė Irena Duchovska, Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) Panevėžio filialo rektorė Z. Kazlauskienė, Panevėžio politikų klubo „Veiklios moterys“ viceprezidentė V. Bilienė. Svečius ir šeiminius linksmino KLD ansamblis „ISSA“, koncertavo pirmą kartą mokykloje apsilankę Panevėžio „Bočių“ bendruomenės saviveiklininkai. Į susirinkusiuosius kreipėsi mokyklos direktorės pavaduotoja ugdymui Lina Bartnykienė, fizinio ugdymo mokytoja, 5-6 klasės vadovė ir mokyklos tarybos pirmininkė Vijoleta Vanagienė.

DOVANA AUGALAMS. Šventėje dalyvavo mokyklos savanoris, 2018-ųjų metų panevėžietis, *lytas.lt* „Žalioji erdvė 2022“ projekto Lietuvoje nugalėtojas Gintautas Šimkus. Jis mūsų edukacinių erdvių augalams padovanojo „vitaminų“.

IKI VĖLUMOS. Net ir pasirodymams pasibaigus dar ilgai salėje sukosi šokėjų poros. Blyksėjo fotoaparatai ir mobilieji, niekas neskubėjo namo. Vieniems kitus suprasti padėjo gera nuotaika ir nuoširdumas, o prireikus talkino LGK vertėjai.

Stovykla „Tapk lyderiu“

Liepos pradžioje į „Rūgpienio kaimo“ sodybą (Klaipėdos r.) susirinko 30 Kauno kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų ugdymo centro mokinių (5–10 kl.). Kauno kurčiųjų jaunimo organizacija (KKJO) ir ir kurčiųjų mokykla (KKNUC) jiems surengė socialinio emocinio ugdymo stovyklą „Tapk lyderiu“. Tai pirmoji bendra kurčio jaunimo ir ugdymo įstaigos iniciatyva. Stovykla buvo remiama pagal Kauno m. savivaldybės programą „Iniciatyvos Kaunui“.

Paulius JURJONAS

Projekto vykdytojai išsikėlė tikslą – sudaryti optimalias sąlygas kurčių ir neprisigirdinčių mokinių socialines emocines kompetencijas ugdyti, dėmesį sutelkti į lyderystės gebėjimų, nuostatų formavimą ir plėtojimą.

Stovyklautojus aplankė kviestiniai svečiai – LKD prezidentas Kęstutis Vaišnora ir viceprezidentas Mykolas Balaišis. Jie dalijosi patirtimi, kaip išsiugdyti laisvą ir kūrybingą asmenybę bei tapti bendruomenės lyderiu, surengė politinius debatus.

LKD savanorė Kassija Izotova skaitė paskaitą „Lietuvių gestų kalbos perlas“. Suteikė mokiniams naudingų žinių apie LGK svarbą jų gyvenime, pateikė LGK sinonimų, posakių pavyzdžių.

Į stovyklą taip pat atvyko Lietuvos kurčiųjų jaunimo asociacijos

Kauniečiai vaikai iš vyresniųjų sėmės lyderystės gebėjimų.

(LKJA) viceprezidentė Veronika Michailova ir LKJA savanorė Greta Šleivinskytė. Viešnios surengė komandines orientavimosi sporto varžybas ir pabėgimo kambarį „Sveiki atvykę į pragarą!“

Paskutinį stovyklos vakarą vaikai sulaukė staigmenos – maudynių kubile ir pirtyje. O kitą dieną, prieš atsisveikinant, visiems dalyviams įteikti apdovanojimai ir atminimo dovanėlės. 6 kartu praleistos dienos, vadovaujant 5 vadovams ir talkinant 1 savanoriui, mokiniams taip patiko, kad daugelis dar norėjo pasilikti ir visai neskubėjo namo.

Lietuviai išbandė kurčiojo diktoriaus vaidmenį profesionalioje TV studijoje.

Lietuviai kurčiųjų televizijoje Londone

Pagal LKD inf.

Liepos 8-10 dienomis Londone, „Red Bee Media“ televizijoje (kurčiųjų televizija), vyko projekto „Media, Reliable Information and Deaf People in Europe 2022“ (DEAFMEDIA) dalyvių mokymai. Mokymuose dalyvaavo būsimi kurtieji diktoriai iš visų projekto partnerių šalių: Lietuvos, Ispanijos ir Kroatijos. Mokymus vedė ilgametę darbo patirtį televizijoje turintys lektoriai Lesley McGilp, Clark Denmark ir Clive Mason.

Būsiami diktoriai gavo daug naudingų patarimų. Pvz., kaip elgtis kurčiam diktoriui stovint priešais kamerą ir kaip verstti informaciją tiesioginių transliacijų metu. Jiems atskleista

daug mažų gudrybių, kaip kuo geriau prisitaikyti prie skirtingų auditorijų poreikių.

Visų šalių atstovai turėjo galimybę patys išbandyti kurčiojo diktoriaus vaidmenį profe-

sionalioje televizijos (TV) studijoje. Jie turėjo atlikti tris užduotis.

Pirmoji užduotis buvo išversti vaikams skirtos laidos ištrauką į gestų kalbą, kai yra diena pasirošti laidai. Antroji užduotis buvo išversti kultūrinės TV laidos ištrauką, kai pasirošti yra skirta tik valanda. Trečioji užduotis – išversti žinių laidos ištrauką be pasirošimo. Tai buvo tiesioginio eterio atitikmuo. Dalyviai vertė savo šalių nacionalinių transliuotojų vaizdo įrašus.

Lietuvos atstovams visus įrašus, reikalingus mokymams, suteikė LRT televizija.

Žaidynėmis „Gestas“ atsisveikino su vasara

Rugpjūčio 19 dieną Vilniaus kurčiųjų sporto klubo „Gestas“ bendruomenė gausiai rinkosi į Molėtų r. įsikūrusią kaimo turizmo sodybą „Stirnamis“. Čia surengtos 3 dienas trukusios tradicinės vasaros sporto žaidynės.

Į žaidynes sugužėjo 47 įvairaus amžiaus dalyviai: vaikai, jaunimas, suaugusieji, nemaža dalis sostinės kurčiųjų atvyko ištisomis šeimomis. Puikus oras kėlė ūpą, tad dalyvių nereikėjo raginti. Visi noriai jėgas bandė lauko teniso, petankės, paplūdimio tinklinio, nuotykinėse orientavimosi varžybose, vaikų judriuosiuose žaidimuose, šeimos estafetėse.

PENKTADIENIS. Vilniaus kurčiųjų sporto klubo „Gestas“ prezidentas Arūnas Kubaitis pirmą renginio dieną kreipdamasis į susirin-

kusiuosius pasidžiaugė, kad po metų pertraukos vėl yra galimybė susitikti. „Vilniaus kurčiųjų vasaros sporto žaidynės mums puiki proga padovanoti dalyviams daug gerų emocijų“, – žadėjo lyderis. Ir, kaip vėliau paaiškėjo, pažadą tesėjo.

Pirmą dieną 9 porinės komandos žaidė lauko teniso mišrių dvejetų varžybas. Jolanta Lukošienė ir Deividas Takinas pranoko visus varžovus ir tapo nugalėtojais, finale įveikę Nijolę Pivorienę ir Andrej Zenevič. Trečią vietą

iškovojo Rūta Pazdrazdienė ir Benas Karnecas. Vakare vasaros žaidynių dalyviai mėgavosi maudynėmis kubile.

ŠEŠTADIENIS. Rytą surengta oficiali renginio atidarymo ceremonija. Susirinkusiuosius pasveikino „Gesto“ prezidentas A. Kubaitis ir žaidynių vyriausiasis teisėjas Tomas Kuzminskis. Po pusryčių, susibūrę net į 15 komandų, dalyviai susirungė petankės mišrių dvejetų varžybose. Rūta Pazdrazdienė ir Mažvydas Indrelė tapo nugalėtojais.

Vilniaus kurčiųjų sporto klubas „Gestas“ savo sporto bendruomenei dovanojo daug malonių akimirkų.

Žaidynėmis „Gestas“ atsisveikino su vasara

→ Galina Žavoronok ir Tomas Atgalainis liko antri, o ukrainiečių kilnės vilnietė Diana Feshchuk ir Robertas Pavliučionokas buvo treči. Mažieji šventės dalyviai taip pat nenuobodžiavo. Jiems organizatoriai pasiūlė daug judriųjų žaidimų.

Popiet 7 komandos varžėsi paplūdimio tinklinio varžybose. Triumfo „Jautis“ komandos trejetas: Diana Feshchuk, Adrija Atgalainė ir Andrej Zenevič. Jie tapo visų susitikimų nugalėtojais. Komandos „Žali“ žaidėjams Dominykai Kleizienėi, Mirali Nazarov ir Vytautui Pivorui atiteko antroji vieta. Trečiąją vietą iškovojo „Simms“ komandos žaidėjai Edita Jucevičienė, Arvydas Jucevičius ir Benas Karneckas. Vakare dalyviai maudėsi tvenkinyje ir lepinosi pirties malonumais.

SEKMADIENIS. Paskutinę žaidynių dieną surengtos šeimų estafetės. Nuotykinėse orientacinėse varžybose dalyvavo 17 komandų po 2 dalyvius. Nepralenkiami buvo Vytautas Pivoras ir jo sūnus Medas. Už jų rikiavosi Viktorija Indrelė ir Benas Karneckas. Treči liko Tomas Atgalainis ir Titas Bičkus.

Skirstydami dalyviai negailėjo komplimentų ir padėkų organizatoriams. Kad viskas pavyko puikiai, „Gesto“ komanda dalį nuopelnų adresavo, padėkos žodžius skyrė ir mažomis dovanėlėmis paskatino savo pagalbininkus savanorius: Jolantą Lukošienę, Jūratę Navikienę, Jeleną Kubaitienę, T. Kuzminskį, Mindaugą Lukošį, Arūną Naviką. Varžybų dalyviai prizinininkai taip pat namo iškeliavo su dovanėlėmis, tad turės prisiminimą apie 2022-ųjų vasarą.

PROJEKTAS. Vilniaus kurčiųjų sporto klubas „Gestas“ vasaros sporto žaidynes organizavo įgyvendindamas projektą „Sporto renginių organizavimas kurčiųjų bendruomenei“. Projektas bendrai finansuojamas Sporto rėmimo fondo, kurį administruoja Švietimo mainų paramos fondas, lėšomis.

Algirdas PAZDRAZDIS, projekto vadovas
Arūnas KUBAITIS, „Gesto“ prezidentas

Vasaros sporto žaidynių akimirkos.

Akiratis

Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, LT-01303 Vilnius
Telefonas pasiteirauti 261 55 93
El. p. redakcija@lkd.lt

Redaktorė Nijolė KRASNIAUSKIENĖ
ISSN 1648-5882
Maketavo
Judita ŠPOKAUSKIENĖ

Ofsetinė spauda. 2 sp. l.
Tiražas 600 egz.
Spausdino BĮ UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B LT-09109 Vilnius
Užsakymas 54249

Projektą „Kurčiųjų bendruomenės
sociokultūrinės tapatybės stiprinimas
ir bendrystės su visuomene
atradimai“ 24 tūkst. eurų
suma remia SRTRF.

Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami, nesaugojami.
Laikraštįje spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę.